

HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71

Schubert cyclus I

het Oostenrijks Strijkkwartet

18 juni Amsterdam Concertgebouw, Kleine Zaal
19 juni Den Haag Nederlands Congresgebouw, Sweelinckzaal
Aanvang: 20.15 uur

Fra
(17
D 3

D

D

D

H

Het Oostenrijks Strijkkwartet

Paul Roczek 1e viool
Peter Katt 2e viool
Jürgen Geise altviool
Wilfried Tachezi cello
met medewerking van:
Dankwart Gahl cello

Franz Peter Schubert
(1797-1828)

D 32 & D 3 Kwartet voor 2 violen, altviool en cello in C gr. t. (1812)

Presto (D 32)

Menuetto (Allegro) - Trio (D 32)

Andante (D 3)

Allegro con spirito (D 3)

D 471 Trio voor viool, altviool en cello in Bes gr.t. (1816)

Allegro

D 89 Vijf Menuetten en zes Trio's voor 2 violen, altviool en cello
(1813)

PAUZE

D 956 Kwintet voor 2 violen, altviool en 2 celli in C. gr.t. (1828)

Allegro ma non troppo

Adagio

Scherzo (Presto) - Trio (Andante sostenuto)

Allegretto

Het Oostenrijks Strijkkwartet

Franz Schubert, de laatste klassicus

Vanaf de eerste strijkkwartetten, waarmee Schubert al direct als vijftienjarige het terrein van de kamermuziek betreedt, tot aan zijn laatste schepping op dit terrein, het strijkkwintet uit zijn sterfjaar, ligt een periode van maar nauwelijks zestien jaar besloten. Zestien jaren, waarbinnen het ontstaan van een duizendtal werken is samengedrongen en waarin een leven, arm aan uiterlijke gebeurtenissen doch zoveel te rijker aan machtige creatieve impulsen, fel en hoog opbrandde als een kaars in zuiver zuurstof. Schuberts componeren staat daarmee in het teken van de permanente hoogspanning, het 'heilige moeten', veroorzaakt wellicht door het onbewust besef van de schaarse tijdspanne welke hem beschikbaar stond en waarin zo veel volbracht zou moeten worden. Niet zelden dan ook dat deze hoogspanning tot kortsluiting leidde, getuige de vele fragment gebleven composities, die ons van geen andere componist talrijker zijn overgeleverd.

Franz Schubert

Daarnaast echter werd zij oorzaak en voorwaarde tot een ontwikkeling, ononderbroken van begin tot einde waarin een oeuvre gestalte kon krijgen, dat zich – niettegenstaande het vele dat 'onvoltooid' heet te zijn – als een sluitend en afgerond geheel voordoet.

Het vertrekpunt van deze ontwikkeling, zijn de weense klassieken Haydn en Mozart; in mindere mate Beethoven, tot wie Schubert zijn leven lang een op kritische bewondering gestoelde houding is blijven innemen. Het thans gespeelde vroege strijkkwartet in C, waarvan de vier delen tegen het einde van de vorige eeuw verspreid raakten en eerst kortelings weer als bij elkaar behorend werden geïdentificeerd, toont dit bijzonder duidelijk.

Het is veeleer Haydn, die uit deze muziek spreekt, dan diens eigenzinnige pupil die inmiddels behalve een opus 18 ook een opus 59 op zijn naam had gebracht, waarmee het genre van het strijkkwartet een geheel nieuwe fase was binnengetrepen. Volmaakt klassiek in opzet is ook het Allegro voor strijktrio, waarvoor Mozarts Divertimento KV 563 voor dezelfde bezetting model lijkt te hebben gestaan. Men zou het voor een werk van de Salzburgse meester hebben kunnen houden als niet het tweede thema zo typisch Schubertiaans had geklonken, 'weens' zo men wil, waarbij het echter goed is te bedenken, dat dit zogeheten 'typisch weense' aspect van de muziek grotendeels van Schubert zelf afkomstig is en voor een niet onbelangrijk gedeelte mede door hem werd bepaald.

Typisch weens van traditie zijn de Menuetten, die reeds door Schuberts grote voorgangers als dansmuziek bij dozijnen werden geschreven. Merkwaardig genoeg zijn ze bij Schubert echter niet als dansmuziek bedoeld. De bezetting voor strijkkwartet, in plaats van de gebruikelijke twee violen en een bas, duidt al in die richting van de kamermuziek. De stijl waarin zij zijn gecomponeerd bevestigt dit: de melodische en harmonische subtiliteiten zijn bedoeld om in intieme kring te worden gesavoureed, in het rumoer van de balzaal gaan zij onherroepelijk verloren.

Aan het einde van de ontwikkeling staat het grote kwintet in C, geschreven voor een combinatie van instrumenten, die Schuberts voorkeur voor bijzondere klankkleuren verraden. Klassiek van vorm, doch romantisch van uitdrukking toont het ons Schubert op de drempel van een nieuw tijdperk, dat hem niet vergund was nog te betreden. De onafhankelijkheid van de gevreesde en tegelijk bewonderde Beethoven spreekt hier duidelijker nog dan in het hierboven aangehaalde jeugdwerk en bepaalt beider positie. Beethoven, de eerste romanticus, Schubert, de laatste klassieke meester met wie een der roemrijkste perioden der muziekgeschiedenis wordt afgesloten:

H. J. van Royen

Holland Festival 1971

Eduard van Beinum stichting

Gratis concerten op 'Queekhoven' te Breukelen

- 15 juni, 14.30 uur Claude Helffer, piano
Werken van Berg, Boulez, Serocki, Messiaen
- 20 juni, 14.30 uur Mary Lindsey, sopraan
Felix de Nobel, piano
Werken van Berg, Nono, Strawinsky, Ravel,
Dallapiccola
Lotte Lenya is uitgenodigd voor een causerie
- 22 juni, 14.30 uur Gaudeamus Strijkkwartet
Werken van Berg, Marco, Lutoslawski
- 23 juni, 14.30 uur Lode Devos, tenor
P. Bartholomé, piano
Werken van Hindemith, Schönberg, Poulenc, Bartok,
Krenek
- 24 juni, 14.30 uur Siegfried Palm, cello
Werken van Hindemith, Penderecki
- 28 juni, 14.30 uur Ardito blaaskwintet
Werken van Escher, Stockhausen, Bruynerl
- 30 juni, 14.30 uur Ursula en Heinz Holliger, harp en hobo,
A. Nicolet, fluit, J. Wyttenbach, piano
Werken van Milhaud, Zimmermann, Wyttenbach
- 1 juli, 14.30 uur Zie 30 juni.
Werken van Boulez, Berio, Takemitsu, Holliger en
Huber
- 2 juli, 14.30 uur Walter Boeykens, klarinet
Tan Crone, piano
Werken van Lutoslawski, Berg, Laporte
- 5 juli, 14.30 uur Alfons en Aloys Kontarsky, piano's
Werken van Strawinsky, Brown, Zimmermann
- 6 juli, 14.30 uur Slagwerkgroep Amsterdam
*Dit concert vindt niet plaats op 'Queekhoven' maar in
de Spiegelzaal van het Concertgebouw te Amsterdam.*
Werken van Kasimir, Serocki en Ohana.

Inlichtingen voor gratis plaatsen bij:

Cisca-Uitkrant, Stadsschouwburg Amsterdam, tel. 020-229011 of
229012, 'Queekhoven', Breukelen, 03462-1562